

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. מזבח שנפגם אין אוכלים בגינו שירי מנחה שנאמר ואכלוה מצות אצל המזבח ... בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר ... קדשי קדשים ... קדשים קלים מנין 1
- ב. יכול יעלה אדם מעשר שני לירושלים ויאכלנו בזמן הזה ... מה בכור אינו אלא בפני הבית אף מעשר אינו אלא בפני הבית 2.....
- ג. קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא 6.....

דף ס.

א. מזבח שנפגם אין אוכלים בגינו שירי מנחה שנאמר ואכלוה מצות אצל המזבח ... בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר ... קדשי קדשים ... קדשים קלים מנין

כבר התבאר לעיל דף נט: שמזבח שנפגם¹ נפסלו כל הקדשים שהיו שם שחוטין במקדש, שעדיין לא נזרק דמם, שהרי אין שם מזבח לזרוק עליו², ונאמר (שמות כ פסוק כא) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ כְּלוֹמַר תִּזְבַּח וְהוּא עוֹמֵד בְּתַקּוּנּוֹ לֹא פָגוּם.

וכן אין³ אוכלין קדשים ובכללם מנחות⁴, והמזבח פגום, שנאמר (ויקרא י פסוק יב) וְאֶכְלוּהָ מִצֹּת אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא, והוא הדין

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה כב

² ונראה מדברי התוס' זבחים ס"א ע"א דבהקטרת אברים כשר גם שנפגם כמו במזבח שנעקר. ומ"מ לא הבנתי דהאי במזבח הזהב ובקטורת סמים ומאין לנו בהקטרת אברים במזבח החיצון, ומהא דאמרינן מודה רב בדמים אין ראה די"ל דאליבא דר' יהודה קאמר ובאמת דגם אליבא דר"י דרצפה כשר להקטרה לא ידעתי אם כשנפגם המזבח י"ל דאיתקש הקטרת אברים לבשר וצ"ע. ישועות מלכו

³ שם הלכה כה

⁴ עיין כס"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

לקדשים קלים שאין אוכלין אותן בירושלים והמזבח פגום עד שיבנה, ומשנבנה או תוקן אוכלים⁵.

וכבר התבאר במסכת יומא דף סד. ולעיל דף יב. שבעלי חיים אינם נדחים⁶ ולכן קדשים חיים שהיו שם בעזרה כשנפגם לא נפסלו, אלא כשיבנה המזבח יקרבו שאין בעלי חיים נדחין.

הקדיש בהמות⁷ עד שלא נבנה המזבח, כשיבנה מקריבין אותן שהרחוי מעיקרו אינו דיהוי⁸.

דף ס:

ב. יכול יעלה אדם מעשר שני לירושלים ויאכלנו בזמן הזה ... מה בכור אינו אלא בפני הבית אף מעשר אינו אלא בפני הבית

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף קיג. ובמכות דף יז. יט. שמעשר שני⁹ אינו ניתן לכהן וללוי אלא שייך לבעלים ונאכל¹⁰ לבעליו לפנים מחומת

⁵ נראה מדקדוק לשון רבינו. וא"ת נהי דבע"ח אינן נדחין מ"מ הקדשים שנזרק דמן נפסל הבשר משום דיהוי. ו"ל דס"ל כמו שכתבו התוס' בבא מציעא פ' הוזהב דבמידי דאכילה לא שייך דיהוי. מיהו ראייתם מהא דמעשר שני לא הבנתי דמה ענין מעשר לקדשים. ודע שאין דברי התוס' הללו בב"מ מוסכמים ובזבחים דף ס"א ע"ב כתבו בפשיטות דגם באכילה שייך דיהוי. ישועות מלכו שם

⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה כב כג

⁷ הקדיש בהמות עד שלא נבנה המזבח, כשיבנה מקריבין אותן שהרחוי מעיקרו אינו דיהוי.

⁸ בלח"מ הקשה דתיפוק ליה מטעמא דאמר לעיל דבעלי חיים אינם נדחים. ו"ל דאמר טעמא שיועיל אף למנחות דאינם בעלי חיים, ובמעשה רקח תמה עליו וקשה קצת דרבינו העתיק בהמות והאמת הוא דלשון הברייתא כל הקדשים אך מתוך הלשון משמע דבהמות איירי כמו שהעתיק רבינו שהרי הקשה שם נהרס הא אוקין להו וקנה לפסול לא שייך אלא בבהמות, ועיין הר המורה שכתב והנה לפי מש"כ בפט"ו מהל' מעשה הקרבנות ה"ג ד"ה קדושת דמים דהיבא דדחה בידים ס"ל לרב דהוי דהוי אף בב"מ יעו"ש והכא מיקרי דחה בידים כיון שהקדיש כשהיה המזבח חרב ולא דמי לנפגם המזבח אחר שהוקדשו לכן כתב שפיר רבינו האי דינא כיון דרחוי מעיקרא אף בדחה בידים לא מיקרי דהוי והבן וע"ע לקמן פ"ד הכ"ד יעו"ש היטב ומיושב שם ג"כ קושיית הלח"מ שם.

⁹ רמב"ם מעשר שני ונמע רבעי פ"ב ה"א

¹⁰ ועיין מגילת אסתר שהרמב"ם לא מנה אכילת מעשר שני מצוה בפני עצמה כי דעתו שהיא בכלל מצות הפרשת מעשר אבל עכ"פ גם לדעתו נראה שצריך לברך (דרך אמונה שם ס"ק א) והרמב"ן במ"ע א שהוסף

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

ירושלים שנאמר (דברים יד פסוק כג) וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשִׁבְעַן שְׁמוֹ שָׁם מֵעֵשֶׂר וְגו' וְנוֹהַג בְּפָנֵי הַבַּיִת וְשֵׁלָא בְּפָנֵי הַבַּיִת אֲבָל אִינוּ נֹאכַל בִּירוּשָׁלַיִם אֲלֵא בְּפָנֵי הַבַּיִת¹¹ שְׁנֵאמַר (שם) מֵעֵשֶׂר דְּגַנְגָּא תִירְשָׁף וְיִצְהָרָךְ וּבְכֶרֶת בְּקָרְךָ וְצִאנְךָ מֵעֵשֶׂר דְּגַנְךָ תִירוּשְׁךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצִאנְךָ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוּ מַה בְּכוֹר אִינוּ נֹאכַל אֲלֵא בְּפָנֵי הַבַּיִת אִף מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי לֹא יֹאכַל אֲלֵא בְּפָנֵי הַבַּיִת¹²

כֹּל הָאוֹכֵל¹³ כֹּזֵית מֵעֵשֶׂר שְׁנֵי כְּדֶרֶךְ אֲכִילְתָּו¹⁴ חוּץ לַחֹמַת יְרוּשָׁלַיִם בְּלֹא פְדִיּוֹן, לֹקָה¹⁵. וְאִפִּילוּ אִין בּוּ שׁוּה פְרוּטָה¹⁶, שְׁנֵאמַר (שם יב פסוק יז) לֹא תֹכַל לְאָכַל בְּשַׁעֲרֵיךָ מֵעֵשֶׂר דְּגַנְךָ וְגו'.

על הרמב"ם והיראים מצוה צו דעתם שהוא מצות עשה ועיין מנחת חינוך מצוה תמב אות א שכתב שאפשר שאינו מקיים כלל מצות עשה באכילתו בירושלים ואין בו אפילו לאו הבא מכלל עשה לדעת הרמב"ם רק שהיב לאכלו בירושלים כיון שיש לאו אם אוכלו בחוץ

¹¹ ועיין בסמ"ג מצות עשה מצוה קלו "מידת הסידות שפודים מעשר שני בזמן הזה בשוויי כדרך שפודין אותו בפני הבית והורו הנאונים שאם רצה לפדות שוה מנה לכתחילה בפרוטה בזמן הזה פודה לא יהיה זה חמור מן ההקדש ומשליך הפרוטה לים הגדול אבל לשאר נהרות צריך לשוחקה בתחילה כדמוכח בפסחים פרק כל שעה (כת, א), וכך אם חילל מעשר שוה מנה על שוה פרוטה מפירות אחרות הרי זה מחולל ושורף את הפירות שחילל עליהם כדי שלא יהיה תקלה לאחרים"

¹² ובזמן הזה עיין בסמ"ג עשה קלו שם שהביא מספר התרומה (הלכות ארץ ישראל) שפירש שם שאם הפירות לא הוכשרו שמוטר בזמן הזה לאוכלן בירושלים וכתב "לא ידעתי מנין לו" ועיין בערוך השולחן העתיד הל' מעשר שני סי' קיט סעי' ו-ז שיישב דעת התרומה אמנם עכ"פ אסור לאכול בזמן הזה משום איסור אכילת מעשר שני בטומאה (עיין ל"ת קג)

¹³ שם הלכה ה

¹⁴ מנחת חינוך מצוה תמב אות ז וכתב עוד ואפשר דכאן הצי שעור חמור יותר או שלא כדרך אכילה, נהי דאינו עובר על הלאו, מ"מ כיון דאיכא עשה וצרת הכסף וגו' כמו שכתבו התוס' מכות י"ט ע"ב ד"ה אמר, אם כן עובר בלאו הבא מכלל עשה, אפשר בכלשהו ג"כ עובר. עיין בפרי מגדים יו"ד בפתיחה להלכות שהיטה השורש השני, ונפקא מינה לענין שבועה. וגם להסוברים דשלא כדרך אכילה הוא רק איסור דרבנן, כאן עובר בעשה ועי"ש עוד שלפי מאי דפסקינן ברמב"ם כאן פ"ג הי"ז, דמעשר שני ממון גבוה הוא, א"כ גוי האוכלו חייב מיתה משום גזל והוא משבע מצוות, ומה לי גזל הדיוט ומה לי גזל גבוה. וישראל זוכין בירושלים משולחן גבוה, אבל גוי יכול להיות דחייב משום גזל

¹⁵ אם נכנס המעשר לירושלים כמבואר לקמן ל"ת קמב

¹⁶ מנחת חינוך מצוה תעג ודוקא שבמעשר שני היה שוה פרוטה רק מה שאכל היה שוה פחות אבל אם מעיקרא מה שהפריש היה פחות משוה פרוטה אינו לוקה דרך אמונה ציון ההלכה שם ס"ק ע"ד לדעת החזו"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ודוקא¹⁷ האוכל פירות עצמם אבל אם חילל הפירות על פירות אחרים¹⁸ ואכל את האחרים חוץ לחומה אינו לוקה¹⁹.

ואם חילל הפירות²⁰ על כסף ולקה בכסף פירות או בהמה והכניסם ואחר כך הוציאם ואכלם חוץ לחומה לוקה. וי"א²¹ שאינו לוקה אלא על פירות המעשר שני בלבד.

י"א שאין מעשר שני מן התורה אלא בחמשת מיני דגן וזיתים והיוצא מהם וענבים והיוצא מהם ולפיכך האוכל מעשר שני משאר פירות חוץ לחומה אינו לוקה, ודעת הרמב"ם שאף בשאר פירות נוהג ולוקה אם אכלם חוץ לחומה.

אם אכל בתוך²² החומות מעשר שני בזמן שאין מזבח אע"ג שהוא אסור אינו לוקה.

אם אכל²³ מעשר שני שנשטא טומאה דאורייתא²⁴, חוץ לחומה אינו לוקה אלא מכין אותו מכת מרדות.

מעשר שני²⁵ שנכנס לירושלים אסור להוציא משם שכבר קלטוהו מחיצות וכן פירות הנלקחין בכסף מעשר שנאמר (שם יד פסוק כג) וְאֶכְלָתָּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ, עבר והוציאן או שיצאו בשגגה יחזרו ויאכלו בירושלים, וקליטת

¹⁷ מנחת חינוך מצוה תמב

¹⁸ כמו שכתב הרמב"ם כאן ה"ג "וכן אם חילל מעשר שוה מנה על שוה פרוטה מפירות אחרות ה"ז מהולל ושורף את הפירות שחילל עליהם כדי שלא יהיו תקלה לאחרים כפדיון נטע רבעי בזמן הזה" אמנם דעת הראב"ד שם שאינו יכול לחלל על פירות

¹⁹ וצ"ע אם כל לקוח בכסף מעשר שני ואכלו חוץ לחומה אינו לוקה

²⁰ דרך אמונה ס"ק ס"ח

²¹ מנחת חינוך מצוה תמב אות ה אבל בעשה עובר אף על הלכות בכסף מע"ש (שם)

²² דרך אמונה שם ס"ק לט בשם הישועות מלכו

²³ רמב"ם שם פ"ג ה"א

²⁴ ובטומאה דרבנן דינם כפירות טהורים עיין ברמב"ם שם הי"ב והי"ג

²⁵ רמב"ם שם ה"ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מחיצות מדבריהם, ולפיכך אם פדאם משיחא²⁶ ואכלן, אינו לוקה כיון שמדאורייתא הרי הוא פדוי²⁷.

וי"א²⁸ שבזמן הזה אין חייב משום לאו זה כיון שאין מעשר שני מן התורה בזמן הזה וי"א שאף בזמן הזה חייב

וכבר התבאר בב"מ שם במעשר שנכנס לירושלים ונפלו מחיצות²⁹ ויצא ששוב א"א לפדותו, שהרי אין שם מחיצות להחזירו לשם ואי אפשר לפדותו מאחר שנכנס וכ"ש אם לא יצא ואף על פי שאין בו שוה פרוטה שאינו אלא מדרבנן³⁰ אפ"ה מחיצות קולטות אותו וא"א לפדותו גם אחר שיצא. וי"א³¹ דדוקא אם לא יצא אבל אם יצא יכול לפדותו כיון שנפלו מחיצות. וכן הלכות בכסף מע"ש שא"א לפדותו אא"כ נטמא, נמצא דבר שאין לו מתירין³² ובטל ברוב.

הורו הגאונים³³ שאם רצה לפדות שוה מנה בפרוטה לכתחלה³⁴ בזה"ז פודה, ומשליך הפרוטה לים הגדול. אבל אם משליכה לשאר נהרות צריך שחיקה תחלה, ולכן יקצצנה לשנים או לשלשה וישליך החתיכות לנהר, או ישליכנה לבור עמוק שילך לאיבוד, או ישחוק ויזרהו לרוח כדי שלא יבא לידי תקלה. ומנהגינו היום לייחד בתובה או בשאר מקום משומר מטבע גדולה שיוכל לחלל עלי' הרבה פעמים.

²⁶ אבל פדיון בתוך העיר אינו חל כלל כמש"כ הרמב"ם בה"ח

²⁷ וכאן אין שייך לומר כיון דמדבריהם אינו פדוי הוי ליה מעשר שני וחייב, כמבואר בכמה מקומות דע"י דרבנן הוי דאורייתא, דזה לא שייך כאן, והחילוק קל להבין (מנחת חינוך מצוה תמב אות ג)

²⁸ שו"ע יו"ד סי' שלא ומנחת חינוך מצוה תמב אות ה

²⁹ היינו שהרב הבית והמזבח דאי רק נפלו מחיצות לבדן הרי פסק רבנו בפ"ו מביה"ב הט"ז דאוכלין מע"ש אף על פי שאין חומה והעיקר שיהא מזבח קיים וה"ה אם נכנס בזמן שביהמ"ק קיים ונפגם המזבח וה"ה בזה"ז כשאין מזבח ג"כ קלמיהו מחיצות וא"א לפדותו. ודעת הרמב"ן וריטב"א, שדוקא אם נכנס בעוד הבית קיים ואח"כ נחרב אבל אם נכנס בזה"ז וחזר ויצא לא קלמיהו מחיצות ואפשר לפדותו. ובריטב"א ב"מ שם בשם רבו דמדרבנן אסור לאכול אם נפלו מחיצות אף שהבית והמזבח קימין ועי' במנ"ח מצוה תע"ג ובשאר אחרונים שנתקשו בזה ועי' במל"מ ובמנ"ח והזו"א שם נתקשו בדבריו ועי' במרכה"מ שביאר דבריו. דרך אמונה שם קיד

³⁰ בשטמ"ק ורבנו קיצר כאן דהא קי"ל כמ"ד אין בחומשו ש"פ אלא רבותא נקט דאפי' אין בו

³¹ תי' ראשון ברמב"ן כאן אבל במסקנתו תי' תירוץ אחר אבל הריטב"א שם כ' תי' זה.

³² ואף על גב דאפשר לבנות מזבח ולאכול לא מקרי דבר שיש לו מתירין כיון שיש טורח מרובה בדברו כמבואר ברמב"ן

³³ רמב"ם שם ב

³⁴ דמה שאסרו בזמן הבית הוא שלא יפסיד המע"ש ובוה"ז שבלא"ה אין המע"ש נאכל מפני הטומאה אין כאן הפסד ומותר לכתחלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

י"א שמדת חסידות³⁵ שפודין מע"ש בזמן הזה בשוויו כדרך שפודין אותו בפני הבית³⁶, וי"א³⁷ שאין בזה מדת חסידות ומותר גם לכתחלה לפדותו בזמן הזה על פרוטה. ויש שכתבו³⁸ שאין להרבות מפרוטה משום חשש תקלה.

ומנהגינו³⁹ לייחד מטבע גדולה וכל פעם שיש לו מע"ש מחלל כל המע"ש על פרוטה מהמטבע הגדולה וכשנתמלא המטבע הגדולה מחללה על מטבע אחרת של פרוטה חוץ מפרוטה חמורה שבה⁴⁰. והפרוטות האלו לא יחזור לחללם על מטבע אחרת שאין נוהגין לחלל המטבע השני אלא ישמרם עד שעת הביעור ואז יבערם מן העולם⁴¹. בכך שישליך המטבע הקטנה לים כנ"ל ומעתה המטבע הגדולה יצאה לחולין חוץ מהפרוטה החמורה. ויכול לחזור ולחלל עלי" עד שתתמלא.

ג. קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא

כבר התבאר במסכת חגיגה דף ג: ומכות דף יט. שכל שהחזיקו עולי מצרים⁴² בזמן יהושע בן נון ולאחריו בכיבוש ארץ ישראל בימי הזקנים והשופטים, ונתקדש קדושה ראשונה⁴³ כיון שגלו בחורבן בית ראשון⁴⁴ בטלו קדושתן, ונפטרו מכל מצוות התלויות בארץ, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד⁴⁵, קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא.

³⁵ רמב"ם שם ב

³⁶ שאז הי' אסור לפדות רק בשווי (וגם בבית שני שהי' מדרבנן לפ"ד רבנו ספ"א דתרומות) ומ"מ כדיעבד גם בזמן הבית אם פדה שוה מנה על שוה פרוטה מחולל כמו בהקדש

³⁷ דעת הגר"א שאין בזה מדת חסידות אלא דלהפוסקים דמע"ש ממון הדיוט הוא צריך מדינא לפדותו בשווי גם בזה"ז אבל לרבנו וש"פ שפסקו דממון גבוה הוא מותר גם לכתחלה לפדותו בזה"ז על פרוטה וכן המנהג.

³⁸ בחדרי דעה.

³⁹ דרך אמונה שם י

⁴⁰ מבואר בדרך אמונה שם פ"ה ה"ה סקל"ד

⁴¹ שם בפ"א ה"ח

⁴² רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה ה

⁴³ שלפני הכיבוש והחילוק עדיין לא נתקדשה א"י לחיוב מצוות התלויות בארץ אבל אחר החילוק נתקדשה הארץ.

⁴⁴ אף שגלו מישראל בימי יכני' כמפורש במלכים מ"מ אכתי הארץ נשארה בידיהם אבל אחר החורבן אף שהפקיד את גדלי' בן אחיקם לא הי' אלא פקיד בעלמא והארץ הי' של נבוכדנצר.

⁴⁵ ללא קידוש בפה אלא רק בכיבוש. חזו"א שביעית ג א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ⁴⁶, קדשוה קדושה שנייה העומדת לעולם ולעתיד לבוא, והניחו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם עולי בבל כשהיו, ולא פטרום מן התרומה והמעשרות כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית, ורבינו הקדוש התיר בית שאן מאותם המקומות שלא החזיקו בהם עולי בבל והוא נמנה על אשקלון ופטרה מן המעשרות.

וכתב הרמב"ם למה אני אומר⁴⁷ בקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא ובקדושת המקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים, אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים⁴⁸, וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחוקה שהחזיקו בה, ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום, ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחיוב בשביעית ובמעשרות. שהרי הוא הקדש בפה שאינו בטל⁴⁹.

ויש חולקין⁵⁰ שאף קדושת ירושלים והמקדש לא קידשה לעתיד להא קדושם בטילה שמגלינו מארצינו.

י"א⁵¹ שתרומות ומעשרות בזה"ז מדרבנן ואפי' בבית שני היה מדרבנן משום שלא היו רוב יושביה עליה וכן לענין שביעית אבל לענין כלאים וביכורים וספק ערלה נשאר מן

⁴⁶ לרש"י כבשו מקצת כדי שיהי מקום לעניים לסמוך עליו בשנת השמיטה, אבל דעת הרמב"ם שהניחום ולא פטרום מתרו"מ וצ"ל שלא יכלו להתיישב בכולה וכן מבואר בחזו"א שביעית סי' ג' סקב"ד וכ"כ כסף משנה בשם הרשב"א ע"ש ואף על גב דבב"מ כ"ח א' מפורש שהתיישבו בכולה מ"מ ע"כ נשאר ערים רבים שלא יכלו להתיישב שם כי כל הקהל לא הי' רק ארבע רבוא.

⁴⁷ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו' הלכה ז'

⁴⁸ כלומר שלא היה קידוש בפה כנוצר אולם דעת המאירי מגילה י'. וכ"כ הטורי אבן שם ומובא ג"כ בחזו"א ערלה סי' א' סקי"א שקידשו בפה ואמרו הרי זה קדוש והחזיקו בה בתורת ארץ ישראל גם בבית ראשון, והא דלא קידשה לעת"ל מקרא ילפי לה ביבמות פ"ב ורש"י בשבועות ט"ז א' כתב שלא ידע במה נתקדשו ועי' תוס' ערכין ל"ב ב' ד"ה וקדשו.

⁴⁹ חזו"א שם סקט"ו ליישב קושיית הכ"מ שם

⁵⁰ ראב"ד שם ורמב"ן שבועות ט"ז א' ותשובות רי"ד סי' י"א

⁵¹ רמב"ם תרומות שם הכ"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

התורה גם בזה⁵². ומקצת ראשונים⁵³ חולקים וס"ל שדין שצריך רוב יושביה עליה לא נאמר רק לענין חלה, דהיא דרבנן בזמן הזה, אבל לענין תרו"מ א"צ רוב יושביה עליה ובבית שני הי' באמת מה"ת אבל בזה⁵⁴ בטלה קדושת הארץ לגמרי גם לענין תרו"מ וכלאים וכל דבר⁵⁴. ויש מקצת ראשונים שכתבו דבאמת בזה⁵⁵ גם תרו"מ מה"ת אבל לא נהגו כן⁵⁵

וכל האמור אינו אלא לענין קדושת הארץ לענין מצוותיה ודיניה⁵⁶, אבל לענין מעלת ישיבת א"י לא בטלה הקדושה, וכן לענין סמיכה אפשר לסמוך שם אף שאין סומכין בחו"ל דדינה כא"י לזה.

⁵² חזו"א שביעית סי' ג' סק"ט

⁵³ הרשב"א בשבועות מ"ז א' וביבמות דף פ"ב ובסוף פסקי חלה ובמשמרת הבית בית ד' ריש שער ב' וכ"פ הריצב"א באו"ז ריש ה' חלה וסה"ת בה' א"י וכן הסכים המאירי ביבמות פ"א א' ע"ש
⁵⁴ הראב"ד בהשנות בסוף הפרק ובפ"כ מאי"ב ה"ג והר"א אב"ד מובא ברשב"א יבמות פ"ב ב' והכו"פ פ"ה והטור יו"ד סי' של"א בשם הר"י וכ"ד הרמב"ן בס' הזכות גימין ל"ו וכ"כ המרדכי בה' א"י בשם היראים וכ"ד ה' א"י להטור ה' חלה סי' י' [רק שכתב דוקא אם תהי' עיר א' בא"י מיוחדת לדירת ישראל והשדות מיוחדות לישראל ולא יהי' עליהן אימת גוי שיוכל לגרשם ממנה] והמאירי ביבמות פ"א א' ע"ש וכן משמע מדבריו בפסחים מ"ד שכ' תרומה בזה⁵⁴ שאינה במקומות הרחוקים אלא מד"ס ומשמע דהמקומות שחוץ לא"י קורא מקומות הרחוקים אלמא דבא"י מה"ת אבל במגילה י' ובמכות י"ט ובשבועות מ"ז דעתו דבטלה קדושת הארץ ובכתובות כ"ה סתם כדעת רבנו ומש"כ החרדים שכ"ד גאון ורבנו יוסף טוב עלם והר"ר מתת' והרב בעל העזר והר"ר אליעזר טהור קדש לכאו' כתב כן ע"פ הכו"פ פ"ג ופ"ה ולכאו' אין מדבריהם ראוי ע"ש וצ"ע. דרך אמונה ציון ההלכה תרומות ה' צד

⁵⁵ רמ"א יו"ד ר"ס של"א וכונתו לענין ספקות וכה"ג כמש"כ בחזו"א שביעית סי' ו' סק"ג וכן פסק הריטב"א ביבמות פ"ב ב' ובפסחים מ"ג ובנדה מ"ז דתרומה בזה⁵⁴ דרבנן וכן האו"ז בס' רי"ג בשם הריצב"א וכן בארחות חיים סוף ה' חלה בשם הר"ר אשר וכן הסכים המ"מ בפ"כ מאי"ב ה"ג והסמ"ג סוף מ"ע קל"ג בשם הר"י ע"ש [אבל בל"ת רנ"ח כתב דהוא מה"ת] וכתשובות ר"ב אשכנזי בריש סי' א' הביא כן גם בשם תלמיד הרמב"ן והר"ר טודרוס הלוי וכן בביאור הגר"א יו"ד שם סק"ו בליקוט נראה דעתו כדעת רבנו ועי' בתשו' רב"צ אשכנזי סי' א' שהביא שדעת רוב הראשונים דבזה⁵⁴ דרבנן וכן מסיק בעה"ש, ובחזו"א שביעית סי' כ' בליקוט שבסוף הסי' ד"ה וכן הטור כ' דהדין אין מוכרע ומ"מ נקט להלכה בכמה מקומות דהוא דרבנן וכ"כ בשביעית סי' ט' סקי"ח שאנו סומכין על הפוסקים דבזה⁵⁴ תרומה דרבנן וכן פסק בקונטרסו סי' ג' אות א' ועי' בשע"צ שכ' דגם לדעת רבנו דבזה⁵⁴ דרבנן מ"מ דינו כשל תורה ממש לכל ספקותיה דאולי' לחומרא חוץ מלענין תערובות וכ"כ בארץ חפץ והוא עפ"ד המל"מ בפ"ז הי"ז אבל דעת החזו"א בשביעית סי' ו' סק"ג אינו כן. שם צ"ח
⁵⁶ חזו"א שביעית סי' ג' סקי"ט וכן בזה⁵⁴ אפי' להסוברים דבטלה קדושת הארץ וכ"ה בתשב"ץ ה"ג סי' ר' ע"ש וכ"כ הרמב"ן ריש גימין בהשמטות והריטב"א שם ובכו"פ פ"י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

